

Valtuustoaloite 27.2.2023 / Mänttä-Vilppulan kaupungin konserniyhtiöt

Kaupunginvaltuusto 27.02.2023

Valtuutettu Marko Kuronen luki seuraavan Mänttä-Vilppulan perussuomalaisten valtuustoaloitteen:

”Esitämme, että konserniyhtiöiden hallitusten tulee hyväksyttää yhtiöidensä hallitusten mahdolliset lisäpaikat kaupunginhallituksella ja –valtuustolla. Myös konserniyhtiöiden sekä kaupungin tulisi tarkastella kriittisesti hallitusten kokoa ja kulurakennetta.”

Valtuustoaloite on liitteenä.

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 27.03.2023 § 97

Hallintosäännön 121 §:n mukaan valtuustoaloitetta ei oteta heti käsiteltäväksi, vaan se lähetetään kaupunginhallitukseen valmisteltavaksi. Kaupunginhallituksen tulee ottaa aloite käsittelyyn viivytyksettä.

Valmistelu ja lisätiedot:
hallintojohtaja Anitta Hietaniemi
anitta.hietaniemi(at)taidekaupunki.fi, puh. 044 097 9202

Esittelijä Kaupunginjohtaja Anne Heusala

Päätösesitys Kaupunginhallitus päättää lähettää aloitteen konsernipalveluiden palvelualueen valmisteltavaksi.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Kaupunginhallitus 21.08.2023 § 205

Valtuustoaloitteessa on esitetty, että ”konserniyhtiöiden hallitusten tulee hyväksyttää yhtiöidensä hallitusten mahdolliset lisäpaikat kaupunginhallituksella ja –valtuustolla.”

Konserniyhtiöiden toimivaltaa ja vastuita säätelevät ja määräävät hallintosääntö, yhtiöjärjestys, konserniohje ja kuntalaki.

Hallintosääntö

Hallintosäännön 20 §:n mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluu kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja talouspäällikkö. Hallintosäännön 21 §:ssä määritellään konsernijohtoon tehtävät ja toimivallan jako. Kyseisen pykälän kohdassa 9. todetaan, että kaupunginhallitus vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista ja kohdassa 10. todetaan, että kaupunginhallitus nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin. Lisäksi kohdassa 11. todetaan, että

kaupungihallitus nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Yhtiöjärjestys

Osakeyhtiön yhtiöjärjestys on osakeyhtiölain vaatima asiakirja, jota voidaan luonnehtia yhtiön sisäiseksi säännöiksi. Yhtiöjärjestys on julkinen asiakirja, joka rekisteröidään kaupparekisteriin. Yhtiön rekisteröimisen edellytyksenä on, että yhtiöllä on pätevä yhtiöjärjestys.

Osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä on lisäksi mahdollista määrätä muun muassa yhtiön osakepääomasta, osakkeiden nimellisarvosta, hallituksen jäsenten määrästä sekä muista vastaavista seikoista. Lisäksi yhtiön tilikaudesta tulee määrätä joko perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä.

Yhtiöjärjestyksen pakollisia määräyksiä on kolme ja ne ovat yhtiön toiminimi, kotipaikka ja toimiala.

Konserniohje

Kuntalain 46 § määrää omistajaohjauksesta seuraavaa:

Omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan.

Toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimukseen, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräsvallan käyttöön.

Konsernijohton ja konserniyhtiöiden toimintaa ohjaa konserniohje, jonka hyväksyy valtuusto. Valtuuston toimivaltaan ei kuulu toimiminen konsernijohtona kuntalain mukaisesti.

Kuntalain 48 § määrää konsernijohtosta seuraavaa:

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohton tehtävistä ja toimivallan jaosta.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.

Konserniohje on keskeinen omistajaohjauksen väline, jolla yhdenmukaistetaan kuntakonsernin menettelytapoja sekä tehostetaan johtamisen edellytyksiä niin, että kuntakonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan kokonaisuus huomioon ottaen. Konserniohje toimii konsernijohton tukena sekä ohjenuorana koko kuntakonsernin johtamisessa.

Kaupungin voimassa olevassa konserniohjeessa todetaan luvussa 3.11 *Kaupungin tytäryhteisöiden hallitusten kokoonpano ja nimittäminen seuraavasti:*

Konsernijohto nimeää hallitusjäsen ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin nimetään kaupunkikonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kaupunkikonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Valittavien edustajien tulee noudattaa kaupungin antamia ohjeita, perehtyä kaupungin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin ja yhteisöjen toimintaan. Kaupungin nimeämien edustajien on toimittava kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti tytäryhteisöjen hallituksissa.

Kaupungin edustajien tulee huolehtia siitä, että kaikkien osakkeenomistajien edut tulevat tasapuolisesti huomioon otettua. Kaupunkikonsernissa yhtiön hallituksen on erityisesti huolehdittava, että yhtiöllä on toiminnan laatuun ja laajuuteen suhteutettu strategia, joka ei ole ristiriidassa kaupunkikonsernin kokonaisnäkökuvan kanssa.

Yhtiön hallitus seuraa säännöllisesti strategian toteutumista. Yhtiön hallituksen puheenjohtajan velvoitteena on huolehtia, että hallituksen muilla jäsenillä on riittävät ja monipuoliset tiedot kaupungin omistaja- sekä konserniohjauksesta. Kaupunginjohtajalla, hallituksen puheenjohtajalla ja valtuuston puheenjohtajalla sekä tarvittaessa ja etukäteen yhtiön kanssa sovittaessa kaupunginjohtajan nimeämällä konsernijohtajan asiantuntijaedustajalla on tytäryhteisöjen hallituksissa läsnäolo- ja puheoikeus.

Konserniyhtiöiden hallitusten paikoista tai mahdollisista lisäpaikoista määrätään täten ensisijaisesti yhtiöjärjestyksessä ja konsernijohtona hallintosäännön mukaisesti toimiva kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja talouspäällikkö toimivat konserniohjeen mukaisesti käsiteltäessä hallitusten nimeämisiä.

Valtuustoaloitteen toisessa osassa on esitetty, että konserniyhtiöiden sekä kaupungin tulisi tarkastella kriittisesti hallitusten kokoa ja kulurakennetta.

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan (emoyhteisö) sekä yhden tai useamman oikeudellisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä.

Mänttä-Vilppulan kaupunkikonserniin kuuluu kaupungin lisäksi yhteensä 25 yhtiötä, kuntayhtymää tai muuta yhtymää.

Yli 50% sisäisellä omistusosuudella konserniin kuuluvat Mäntän Lämpövesi Oy, Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy, Koskelantalot Oy, As Oy Koivupaana, Matti ja Sirkka Kaivoksen säätiö, Yrke Kiinteistöt Oy, Vilppulan Koskihalli Oy, Mäntän Jääareena, MW-Kehitys Oy, Justiina Ateriapalvelut Oy sekä As Oy M-V Koskenranta.

Mänttä-Vilppulan kaupungin konserni on varsin laaja ja muodostuu monesta eri yhtiöstä. Hallitusten kokoonpanot on määriteltävä yhtiöjärjestyksissä. Konsernirakenne vaatii kokonaisuudessaan tarkempaa tarkastelua sillä on tullut vastaan, että laaja-alainen konsernirakenne ei välttämättä palvele kuntakonsernin tarkoitusta sujuvampana ja joustavana

päätöksentekona. Useammassa yhtiössä on todettu, että sisäisten omistusten määrä vaatii tarkempaa tarkastelua.

Mänttä-Vilppulan kaupunkikonserniin ei ole tehty laajempaa konsernirakenteeseen kohdistuvaa selvitystä nykyisen konsernirakenteen osalta. Rakenneselvityksen avulla voidaan löytää mahdollisuuksia säästöihin tai selkeämpään konsernirakenteeseen. Jotta rakenneselvitys on riittävän laaja ja tarkastelee asiaa monia-alaisesti, riittävän monesta näkökulmasta on se syytä toteuttaa konsernin ulkopuolisena hankintana.

Valmistelu ja lisätiedot:

kaupunginjohtaja Anne Heusala

anne.heusala@taidekaupunki.fi, 040 185 1275 ja talouspäällikkö Hanna-Maija Oksanen hanna-maija.oksanen(at)taidekaupunki.fi, 044 728 8651.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Anne Heusala
Päätösesitys	<p>Kaupunginhallitus toteaa, että konserniyhtiöiden hallitusten koosta säädetään yhtiöiden yhtiöjärjestyksessä ja konsernijohto käyttää toimivaltaansa hallituspaikkojen nimeämiseen valtuuston hyväksymän konserniohjeen mukaisesti.</p> <p>Kaupunginhallitus päättää, että se tilaa konsernin ulkopuoliselta asiantuntijalta konsernirakenteen selvityksen, minkä tavoitteena on löytää mahdollisia säästöjä tai tehostaa konsernirakenteen toimivuutta. Kaupunginhallitus valtuuttaa kaupunginjohtajan toteuttamaan konsernirakenteen selvityksen hankinnan hankintaohjeen puitteissa.</p> <p>Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että se merkitsee päätöksen tiedokseen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.</p>
Päätös	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti. Merkittiin, että pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

Kaupunginvaltuusto 28.08.2023 § 53
1262/00.00.01/2023

Esittelijä	Kaupunginhallituksen päätösesitys
Päätösesitys	Kaupunginvaltuusto päättää kaupunginhallituksen esityksestä merkitä tiedoksi päätöksen ja toteaa, että valtuustoaloite on loppuun käsitelty.
Päätös	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.